

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U002493

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 11-07-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Онишкевич Ігор Андрійович

2. Ihor A. Onyshkevich

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 081 «Право» ID 39234

Дата захисту: 23-07-2024

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача: Адвокатське об'єднання «ДТ Партнерс»

Код за ЄДРПОУ: 45309166

Місцезнаходження: вул. Є. Лазаренка, Львів, 79026, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ID 5951

Онишкевич І.А. (ДФ 35.725.100)

Повне найменування юридичної особи: Львівський державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571995

Місцезнаходження: вул. Городоцька, буд. 26, Львів, 79007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Львівський державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571995

Місцезнаходження: вул. Городоцька, буд. 26, Львів, 79007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.77, 10.79, 10.86.41

Тема дисертації:

1. «Кримінальна відповідальність за насильницьке зникнення в Україні»
2. Criminal liability for enforced disappearance in Ukraine.

Реферат:

1. Аналіз стану теоретичного дослідження кримінальної відповідальності за насильницьке зникнення показав, що насильницьке зникнення прицільно досліджувалося науковцями в різних теоретико-правових вимірах: кримінально-процесуальному, криміналістичному, міжнародно-правовому, кримінологічному та власне кримінально-правовому. Однак, все ж залишаються питання, які є спірними, малодослідженими чи взагалі залишилися поза науковим аналізом. В ході дослідження виокремлено історичні (прогресивний розвиток в пам'ятках українського права розуміння цінності волі/свободи людини) та соціальні (формування на міжнародному рівні правового механізму захисту прав та свобод людини; приєднання України до Міжнародної конвенції про захист усіх осіб від насильницьких зникнень; суспільна небезпека насильницького зникнення; збройна агресія Російської Федерації на території України, яка супроводжується масовими фактами депортації, приховування даних про військових та цивільних полонених, інших видів насильницького зникнення людей) передумови диференціації кримінальної відповідальності за

насильницьке зникнення у законодавстві України. За результатами дослідження сформовано авторське бачення об'єкта насильницького зникнення, під яким слід розуміти цінності, на які посягає це злочинне діяння, та який має вирішальне значення для його правильної кваліфікації. Під час розгляду питання родового об'єкта насильницького зникнення було розмежовано теоретичні конструкції складів насильницького зникнення як загальнокримінального злочину (ст. 1461 КК України) та злочину проти людства, який вирізняється відповідними контекстуальними елементами. На підставі тлумачення понять «воля», «честь», «гідність», встановлено, що насильницьке зникнення безпосередньо та обов'язково посягає на волю людини у розумінні її фізичної свободи (у випадку незаконності позбавлення волі) та на гідність людини. Злочин насильницького зникнення є посяганням безпредметним, а потерпілим від такого злочинного діяння є людина. За результатами аналізу ознак об'єктивної сторони кримінального правопорушення, передбаченого ст. 1461 КК України, вдалося встановити, що насильницьке зникнення (ч. 1 ст. 1461 КК України) за конструкцією є ускладненим кримінальним правопорушенням із двома обов'язковими діяннями, перше з яких – форми позбавлення волі людини – спричиняє однойменний наслідок, у разі якщо позбавленні волі відбувається незаконно, натомість вчинення другого обов'язкового діяння – «відмови або приховування» – спричиняють наслідок у виді залишення людини без захисту закону, однак такий наслідок не є «самостійним», за відсутності відповідної вказівки у ч. 1 ст. 1461 КК України. З огляду на такі міркування, було визначено, що насильницьке зникнення є злочином з формально-матеріальним складом, який вважатиметься закінченим з моменту вчинення другого з обов'язкових діянь. При цьому було доведено, що норма ч. 2 ст. 1461 КК України по відношенню до частини 1 становить собою кримінально-правову норму *sui generis*, тобто таку, що передбачає відповідальність за здійснення функцій підбурювача та пособника насильницького зникнення. Злочин, передбачений ч. 2 ст. 1461 КК України, є закінченим з моменту вчинення відповідного діяння. Окрім цього, було визначено окремі законодавчі хиби, що стосуються об'єктивної сторони складу діянь, передбачених нормою ст. 1461 КК України, та запропоновано шляхи їх вирішення. Щодо суб'єктивних ознак складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 1461 КК України, встановлено, що суб'єкт злочину, передбаченого у ст. 1461, є спеціальним. Суб'єктивна сторона діянь, які викладені у ст. 1461 КК України, передбачає лише вину у формі прямого умислу як обов'язкову ознаку. Встановлено окремі законодавчі хиби в частині формулювання суб'єктивних ознак насильницького зникнення та сформовано бачення щодо шляхів їх усунення. В частині кримінально-правової кваліфікації насильницького зникнення сформульовано правила кваліфікації для певних випадків. Дослідження питання караності насильницького зникнення засвідчило необхідність перегляду існуючої концепції караності насильницького зникнення та запропоновано відповідні способи її удосконалення.

2. The analysis of the state of theoretical research on criminal liability for enforced disappearance has shown that scholars have extensively studied enforced disappearance from various theoretical-legal perspectives: criminal procedural, forensic, international legal, criminological, and specifically criminal-legal. However, there are still questions that remain contentious, under-researched or completely outside of scientific analysis. During the research, historical (progressive development in the sources of Ukrainian law regarding the understanding of the value of human will/freedom) and social (formation at the international level of a legal mechanism for the protection of human rights and freedoms; Ukraine's accession to the International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance; the societal danger of enforced disappearance; the armed aggression of the Russian Federation on the territory of Ukraine, accompanied by mass deportations, concealment of information about military and civilian captives, and other forms of enforced disappearance of people) preconditions for the differentiation of criminal liability for enforced disappearance in Ukrainian legislation were identified. Based on the research results, an author's vision of the object of enforced disappearance was formed, which should be understood as the values affected by this criminal act and which are crucial for its correct qualification. When considering the issue of the generic object of enforced disappearance, theoretical constructions of the elements of enforced disappearance as a crime under general criminal law (Article 1461 of the Criminal Code of Ukraine) and a crime against humanity were differentiated, distinguished by certain contextual elements. Based on the interpretation of the concepts of «will», «honor», «dignity», it has been established that

enforced disappearance directly and necessarily encroaches upon the liberty of a person in terms of their physical liberty (in cases of illegal deprivation of liberty) and on the dignity of a human. The crime of enforced disappearance is an intangible encroachment, and the victims of such criminal acts are humans. As a result of the analysis of the features of the objective side of the criminal offense provided for in Article 1461 of the Criminal Code of Ukraine, it was found that enforced disappearance (Part 1 of Article 1461 of the Criminal Code of Ukraine) by construction is a complex criminal offense with two obligatory actions, the first of which – the form of deprivation of liberty of a person – causes a corresponding consequence if the deprivation of liberty is carried out illegally, while the commission of the second obligatory action – «refusal or concealment» – causes a consequence in the form of leaving a person without legal protection. However, calling such a consequence «independent» is not appropriate in the absence of a specific indication in Part 1 of Article 1461 of the Criminal Code of Ukraine. Based on these considerations, it was determined that enforced disappearance is a crime with a formal-material composition, which is considered completed from the moment of commission of the second of the obligatory actions. Moreover, it was proven that the norm of Part 2 of Article 1461 of the Criminal Code of Ukraine in relation to Part 1 constitutes a criminal-legal norm sui generis, that is, one that provides for liability for the performance of functions as an instigator and accomplice of enforced disappearance. The offense provided for in Part 2 of Article 1461 of the Criminal Code of Ukraine is completed from the moment of commission of the relevant action. Additionally, certain errors of the legislator regarding the objective side of the composition of actions provided for by the norm of Article 1461 of the Criminal Code of Ukraine were identified and ways to address them were proposed. Regarding the subjective elements of the criminal offense under Article 1461 of the Criminal Code of Ukraine, it has been established that the subject of the crime envisaged in Article 1461 is specific. The subjective aspect of the actions set out in Article 1461 of the Criminal Code of Ukraine envisages only guilt in the form of direct intent as a mandatory feature. Certain legislative errors in formulating the subjective elements of enforced disappearance have been identified, and a vision for addressing them has been formulated. In terms of the criminal-legal qualification of enforced disappearance, rules for qualification have been formulated for the specific cases. The study of the punishment for enforced disappearance has shown the need to review the existing concept of punishment for enforced disappearance and proposed appropriate ways to improve it.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Онишкевич І. А. Відповідальність за насильницьке зникнення у кримінальному законодавстві зарубіжних держав (через призму положень міжнародних договорів). Аналітично-порівняльне правознавство. 2022. № 3. С. 204–209. URL: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.03.37>.
- 2. Онишкевич І. А. Насильницьке зникнення як злочин проти людяності: чи потрібен він в українському кримінальному законі?. Юридичний бюлетень. 2023. № 29. С. 339–349. URL: <https://doi.org/10.32850/LB2414-4207.2023.29.40>.
- 3. Онишкевич І. А. Sui generis норма про насильницьке зникнення: аналіз складу (ч.2 ст.146-1 КК України). Актуальні питання у сучасній науці. 2024. № 2(20). С. 508–521. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-2\(20\)-508-521](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-2(20)-508-521).
- 4. Онишкевич І. А. Насильницьке зникнення: визначення моменту закінчення злочину. Право.ua. 2024. № 1. С. 120–127. URL: <https://doi.org/10.32782/law.ua.2024.1.19>.

- 5. Онишкевич І. А. Протидія насильницькому зникненню: міжнародно-правовий огляд. Практичні та теоретичні питання розвитку науки та освіти : матеріали IV Міжнар. науково-практ. конф., м. Львів, 27–28 лют. 2022 р. Львів, 2022. С. 51–53.
- 6. Онишкевич І. А. Окремі соціальні передумови криміналізації насильницького зникнення у законодавстві України. Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні : зб. матеріалів VI Всеукр. наук.-практ. конф., м. Львів, 9 груд. 2022 р. Львів, 2022. С. 464–467.
- 7. Онишкевич І. А. Безпосередній об'єкт складу злочину «насильницьке зникнення». Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні : Зб. матеріалів VII Всеукр. науково-практ. конф., м. Львів, 8 груд. 2023 р. Львів, 2023. С. 576–579.
- 8. Онишкевич І. А. «Enforced disappearance»: термінологічні колізії в КК України. «Russia-Ukraine War: Consequences for the World» : матеріали IV Міжнар. науково-практ. інтернет-конф., м. Дніпро, 1–2 лют. 2024 р. Дніпро, 2024. С. 93–95.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами: 0121U113930

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Яремко Галина Зіновіївна

2. Galina Z. Yaremko

Кваліфікація: к. ю. н., доцент, 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4333-0424

Додаткова інформація: доцент кафедри кримінально-правових дисциплін Інституту права

Повне найменування юридичної особи: Львівський державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571995

Місцезнаходження: вул. Городоцька, буд. 26, Львів, 79007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Скрекля Леся Іванівна

2. Lesia I. Skrekliа

Кваліфікація: к.ю.н., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0138-1234

Додаткова інформація: доцент кафедри кримінального права та процесу факультету права

Повне найменування юридичної особи: Львівський торговельно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 01597980

Місцезнаходження: вул. Туган-Барановського, буд. 10, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Укоопспілка

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Політова Анна Сергіївна

2. Anna S. Politova

Кваліфікація: к.ю.н., доц., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7351-7110

Додаткова інформація: Доцент кафедри права Маріупольського державного університету

Повне найменування юридичної особи: Маріупольський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 26593428

Місцезнаходження: пр. Повітряних Сил, буд. 31, Київ, 03037, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Газдайка-Василишин Ірина Богданівна

2. Iryna B. Hazdayka-Vasylyshyn

Кваліфікація: к.ю.н., доц., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5536-814X

Додаткова інформація: завідувач кафедри кримінального права і кримінології факультету №1 Інституту з підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції

Повне найменування юридичної особи: Львівський державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571995

Місцезнаходження: вул. Городоцька, буд. 26, Львів, 79007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Марін Олександр Константинович

2. Oleksandr K. MARIN

Кваліфікація: к.ю.н., доц., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3463-8523

Додаткова інформація: завідувач Науково-дослідної лабораторії

Повне найменування юридичної особи: Львівський державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571995

Місцезнаходження: вул. Городоцька, буд. 26, Львів, 79007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Брич Лариса Павлівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Брич Лариса Павлівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Stetsyk Bohdana

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна